

Terveysthuoltokäyntilomakkeen täyttöohje 12.6.2018 alkaen

Yleistä

Sikavan nykymuotoinen terveydenhuoltokäyntilomake otettiin käyttöön 1.1.2011 alkaen ja viimeisimmät päivitykset lomakkeeseen on tehty 12.6.2018. Lomakkeen täyttöohjeita on tarkennettu 2014 Sikavan laatu järjestelmään liittyvien eläinlääkäreiden auditointien pohjalta. Vuonna 2015 on muutettu tallennusohjeita rekisterin muuttumisen takia. Vuonna 2016 täyttöohjeisiin on tarkennettu muun muassa lääkitysten kirjaamiseen ja lääkitysten seurantaan liittyviä ohjeita. Viimeisimpänä muutoksena on siirretty yhden lomakkeen käyttöön vuonna 2018.

Nykyisessä rekisterissä, vuodesta 2015 alkaen, ei näe vanhalle lomakkeelle (ennen vuotta 2011) tehtyjen käyntien sisältöä. Näistä käynneistä näkyy vain päivämäärä ja käynnin tehneen eläinlääkärin nimi. Jos on tarpeen saada näitä käyntejä paperiversiona, ota yhteyttä Sikavaan.

Lääkkeiden käyttö

Lääkkeiden käyttö tilalla tulee kirjata Sikavaan sekä lainsäädännön perusteella (varalle luovutuksen ehto) että Sikavan kansallisen tason ehtojen vaatimusten perusteella (1.1.2016 alkaen).

Meillä on kuitenkin paljon pieniä tiloja, joissa lääkkeitä ei käytetä ollenkaan. Tieto tästä tulisi saada myös Sikavaan. Mikäli tilalla ei ole ollut lääkkeiden käyttöä käyntiä edeltävällä ajanjaksolla, tulee eläinlääkärin tallentaa Sikavaan ajanjakso, jolloin lääkkeidenkäyttötarvetta ei ole ollut. Valitsemalla lääkekirjanpito-osiossa "Lääkitsemättömät jaksot" voit lisätä ajanjakson, jolloin lääkkeitä ei ole tilalla käytetty (ks. kohta Lääkekirjanpito). Jos tilalle ei luovuteta lääkkeitä, tulee eläinlääkärin ja tuottajan sopia siitä mielellään kirjallisesti, kuka eläinlääkärin käyttämät lääkkeet kirjaa Sikavan lääkekirjanpitoon. Jos eläinlääkärillä on käytössään ohjelma, jonka avulla pystyy tiedon tilalla suoritetusta lääkkeiden käytöstä siirtämään Sikavaan, on tämä hyvä kertoa tuottajalle. Tuottajan on itse pidettävä kirjaa varalle luovutettujen lääkkeiden käytöstä tallentamalla ne Sikavan järjestelmään.

Jaetut pitopaikat

Osalla tiloista on tilanteita, joissa samassa rakennuksessa on kahden tai useamman tilan omistuksessa olevia eläimiä. Tämä on ratkaistu sillä, että yksi pitopaikka on jaettu tarvittavalle määrälle tiloja. Joissakin tapauksissa on haluttu, että tilojen eläimet on merkitty eri tilojen omistukseen, toisissa taas on koko pitopaikan eläinmäärä merkitty ikään kuin yhteiseksi eri tilojen välillä. Tämä tulee huomioida tilakäyntilomakkeita täytettäessä; jos eläinmäärät halutaan eritellä, täytetään tiloille omat käyntilomakkeet, kun taas "yhteisomistuksessa" oleville eläimille täytetään vain yksi tilakäyntilomake ja se tallentuu kaikille tiloille.

Tallennusohje

Lomake täytetään suoraan verkkoselaimessa osoitteessa www.sikava.fi. Lomakkeen täyttöoikeus on hoitavan eläinlääkärin tunnuksilla kirjautuvilla ja heidän sijaisillaan. TH-käynti- ja TH-suunnitelmalomakkeen tulostettavat versiot löytyvät valitun tilan tiedoista kohdasta "TH-käynnit ja -suunnitelmat" -> "TH-käynnit" ja "TH-suunnitelmat". Samoista paikoista löydät myös lomakkeiden täyttöohjeet.

Täyttöohje

Tuottajan tiedot. Kun teet käyntilomakkeen suoraan rekisteriin, tulevat valitsemasi tilan tiedot automaattisesti lomakkeelle, myös kaikkien pitopaikkojen tiedot. Valitse siis ensin oikea pitopaikka, jolle lomakkeen haluat tallentaa. Kaikille pitopaikoille on tallennettava oma lomake erikseen paitsi ns. yhteisesti jaetuille pitopaikoille (katso ohjeen alusta kohta "Jaetut pitopaikat"). Jos täytät lomaketta käsin, muista täyttää erityisesti pitopaikkatunnus oikein, mikäli tilalla on useita pitopaikkoja. Jos eläinlääkäri käy aina käynneillä kaikki pitopaikat, voi lomakkeeseen myös kirjata "kaikki x kpl" mutta muista tässä tapauksessa kirjata tilatunnus oikein.

Käyntilomakkeen niistä kohdista, jotka käsitellään eläinryhmittäin, napsautetaan pois käytöstä ne eläinryhmät, joita pitopaikassa ei ole.

Poista käytöstä ne eläinryhmät, joita pitopaikasta ei ole.

Porsitus	Tiineytys	Tiineet	Välikasvatus	Lihasiat
?	?	?	?	?
?	?	?	?	?

Olosuhteet. Olosuhteiden arviointi suoritetaan "aistinvaraisesti" ja eläinryhmittäin osastokohtaisesti. Mikäli osastoja on eläinryhmittäin useita (esim. useita porsitusosastoja), käytetään osastojen keskiarvoa. Jos lainsäädännön vaatimukset eivät täyty, käytetään aina arvostelua heikoksi. Arvostelusta voidaan myös kirjoittaa alapuolella oleville riveille selventävää tekstiä (kohta "Havainnot ja kehitettävää").

Esimerkkejä olosuhteiden arvostelusta:

- Ilmanlaatu: arvostellaan heikoksi, jos ilmassa selkeästi ammoniakkin hajua,
- Karsinoiden puhtaus
 - Arvostellaan heikoksi, jos vähintään kolmasosa karsinoista likaisia
 - Jos alle 5 % karsinoista (1/20) on tilapäisesti likaisia, arvioidaan karsinoiden puhtaus hyväksi
- Rakenteiden kunto: arvostellaan heikoksi, jos sikalassa on rakenteita (lattiarakenteet, karsinan laidat), jotka voivat vahingoittaa sikoja
- Vesi- ja ruokintalaitteiden puhtaus ja kunto
 - Vesinippojen toimivuus tarkistettava jokaisella osastolla
 - Vettä tulee olla vapaasti saatavilla
- Eläintiheys
 - Jos eläintiheys alittaa lainsäädännön minimivaatimukset arvioidaan eläintiheys heikoksi

- Jos lihasikojen karsinatila on vähintään 0,9 m²/100 kg, arvostellaan eläintiheys hyväksi.
- Porsaiden makuukäyttäytyminen
 - Osastojen lämpötilaa arvioidaan havainnoimalla porsaiden makuukäyttäytymistä – makaavatko porsaas kasautuneina (liian kylmä) vai esim. lantakäytävällä (liian kuuma)
 - Jos yli 50 %:ssa karsinoista porsaas makaavat kasoissa tai lantakäytävällä arvioidaan makuukäyttäytyminen heikoksi
 - Makuukäyttäytyminen arvioidaan hyväksi, jos alle 10 %:ssa karsinoista porsaas makaavat kasautuneena tai lantakäytävällä
- Makuualustan runsas kuivitus
 - Arvioidaan hyväksi, jos sikojen makuualusta on puhdas, kuiva ja paksusti kuivitettu (lattia ei näy), ja kaikki ryhmän eläimet mahtuvat makaamaan makuualueella
 - Arvioidaan tyydyttäväksi, jos lattia näkyy kuivikekerroksen alta tai kaikki siat eivät mahdu makuualueelle yhtä aikaa
 - Arvioidaan heikoksi, jos kuivikkeita on vain vähän tai ei lainkaan tai kuivikkeet ovat kostuneet
 - Makuualustan runsas kuivitus lasketaan Sikavan hyvinvointi-indeksiin ylimääräisinä pluspisteinä. Indeksistä voi saada täydet pisteet, vaikka sikojen makuualusta ei olisi-kaan runsaasti kuivitettu.
- Virikemateriaali
 - Ruokaviraston ohjeiden mukaan kutterinpurua, turvetta, olkea tms. käytettäessä tulee materiaalia olla niin paljon, että siat voivat muodostaa siitä pieniä kasoja. Mikäli edellä mainittu ei ole mahdollista, esimerkiksi lannapoistojärjestelmän tukkeutumisen vuoksi, tulee sioilla olla käytössään jatkuvasti muunlaista tutkittavaa/pureskeltavaa materiaalia, kuten esimerkiksi puupalikoita, palloja ja naruja. Näitä tulisi myös vaihdella mahdollisimman usein. Tämän lisäksi sioille tulee tarjota vähintään kaksi kertaa päivässä olkea, heinää, sanomalehtiä, tms. muokattavaa materiaalia, mikä tyydyttää sian pureskelu-, imeskely- ja tonkimistarvetta. Heinä-/olkihäkki, jossa on jatkuvasti heinää tai olkea riittää sioille jatkuvaksi virikemateriaaliksi.
 - Mikäli Ruokaviraston ohjeistus ei täyty, arvioidaan virikemateriaalin saanti heikoksi.
 - Virikemateriaali arvostellaan hyväksi, jos sitä on riittävästi tarjolla ja se on asianmukaista ja turvallista sioille ja siat myös aktiivisesti tutkivat/tonkivat tarjottua virikemateriaalia
 - Käytettyjä autonrenkaita ei tule käyttää virikemateriaalina niiden sisältämän metallilankavahvikkeen vuoksi
- Pesäntekomateriaali
 - Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.
 - Sopivana pesäntekomateriaalina voidaan pitää esimerkiksi olkea, risuja sekä lattiaan ulottuvia köysinippuja tai juuttisäkkeitä. Jos köysinippu tai juuttisäkki ei koske lattiaan, tulee emakolle jakaa myös kaksi kertaa päivässä jotain kärsällä ja etujaloilla siirreltävää irtomateriaalia (olkea, purua, sanomalehteä).

- Vapaaimetus: emakko ei ole häkissä imetysaikana (viimeistään 3 vrk porsimisen jälkeen)

Tilan eläinmäärät. Ota eläinmäärät aina edellisestä käyntikuukaudesta alkaen käyntiä edeltävään kuukauteen asti. Esimerkiksi jos tilalla on edellisen kerran käyty 27.7. ja tänään on 5.11., niin ota heinä-elo-syys-lokakuun eläinmäärät seuraavasti: a) Emakot, lihasiat, karjut: ko. aikavälin korkein eläinmäärä sikarekisterin ilmoituksista tai WinPigin antama keskiarvo. b) Syntyneet ja vieroitettut porsaat: summataan kunkin kuukauden syntyneet ja vieroitettut porsaat. Ole tarkkana myös laskentajakson merkinnässä. Tässä tapauksessa kohtaan ”Tilan eläinmäärät aikajaksolla ____ kk” merkitään numero 3. Näistä luvuista kuolleisuuslukujen lisäksi otetaan suoraan 6 kk välein laskettavat vastuulisen tuotannon mittarit ja jos aikajaksossa tai muissa luvuissa on virheitä tai puutteita, ne heijastuvat nopeasti mittareihin vääristäen tuloksia. Merkitse siis myös kuolleisuus nolaksi, jos se sitä on ollut.

Kuolleisuustaulukko. Täytetään aina samalta aikajaksolta kuin eläinmäärät. Taulukkoon lasketaan kuolleisuudet *prosentteina* aiempaan kohtaan merkityistä eläinmääristä. Olkaa tarkkoina prosenttilaskuissa! Sikavaan tulee edelleen tallennettavaksi lomakkeita, joissa kuolleisuus on merkitty vain kappaleina. Kuolleenä syntyneiden osuus lasketaan kaikista syntyneistä porsaista ja porsaskuolleisuus eloon jääneiden osuudesta. Taulukossa pyydetään erottelemaan kuolleet ja lopetetut, mikäli lopetettuja ei ole erikseen tilan kirjanpidossa, merkitään ne kuolleiksi. Kotona teurastettuja eläimiä ei lasketa tähän taulukkoon. Taulukon jälkeen on jätetty tilaa kuolleisuuden ja lopetusten analysointiin.

Eläintaudit. Taulukossa käytetään koodausta 0= ei todettu, 1= epäily, 2= todettu. Pääsääntöisesti koodausta 2 käytetään, jos tilalta on tehty laboratoriodiagnoosi mutta sitä voidaan käyttää myös selvissä tautitapauksissa esim. sikaruusu. Luokan 1 taudit ovat kansallisesti vastustettavia tauteja, luokan 2 taudit aiheuttavat esiintyessään rajoituksia tilan toiminnalle ja luokan 3 taudit ovat tilan toiminnan kannalta tärkeitä huomioida. Tähän taulukkoon pyydetään tautitapauksia vain, mikäli niitä on esiintynyt edellisen käyntikerran jälkeen. Merkintää 1 voidaan ja suositellaankin käytettäväksi tapauksissa, joissa käytetään rokotusta (koliripuli) tai lääkitystä (Lawsonia, Brachyspira) taudin ilmenemisen ehkäisemiseksi. Sikaruusu on poikkeustapaus, jos tilalla rokotetaan eikä tautia ilmene, merkitään 0 (ei todettu) ja päinvastoin, jos tuottaja tai eläinlääkäri on todennut sikaruusulle tyypillisiä muutoksia, voidaan se merkitä todetuksi taudiksi.

Huom: Taudinpurkausten yhteydessä on huomioitava ilmoitusvelvollisuus Sikavaan (luokan 1 taudit) ja eläinlääkärille sekä mahdolliset rajoitukset liittyen eläinkauppaan ja -kuljetuksiin.

Taulukon jälkeen on kysymys rajoittavista määräyksistä. Jos tilalla on voimassa rajoittavat määräykset (päättös taudin leviämisen ehkäisemiseksi), merkitään rasti ruutuun. Jos rajoittavat määräykset on asetettu tai purettu edellisen tilakäynnin jälkeen, merkitään myös asetus- tai lopetuspäivämäärät.

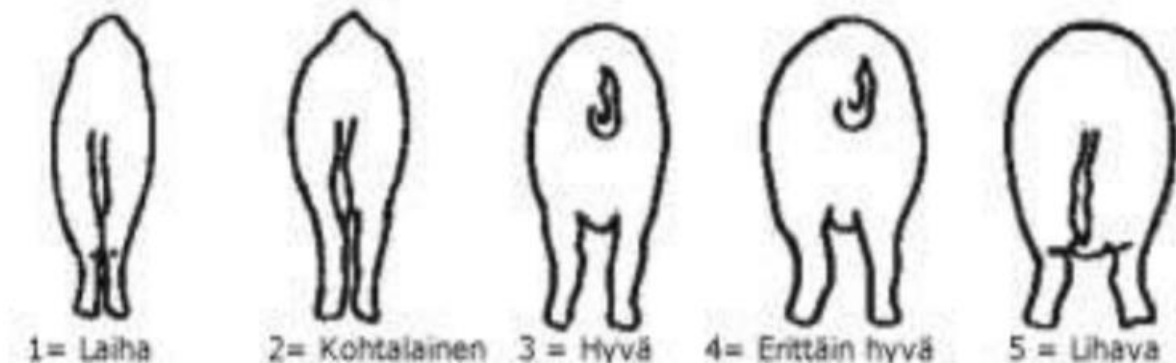
Sairauden oireet. Taulukossa käytetään oireista koodausta 0 = ei lainkaan tai oireita vain yksittäisillä eläimillä (0%), 1 = muutama eläin, joilla oireita (1-5% eläimistä), 2 = useita eläimiä, joilla oireita (6-10%) ja 3 = paljon (> 10 % eläimistä oireita). Huomaa, että oireisto on lajiteltu eläin- ja tuotosryhmittäin ja ne lasketaan yksilökohtaisesti lukuun ottamatta emojen alla olevia pahnueita, joilla 1 oireellinen eläin pahnueessa tarkoittaa koko pahnueen laskemista mukaan yhtenä. Ruudukossa oleva viiva merkitsee kohteen täyttämättä jättämistä (oireita ei esiinny ko. vaiheessa).

Eläinten käyttäytyminen ja hoitaja-eläin-suhde. Eläinten käyttäytymistä arvioidaan ikävaiheen keskimääräisenä arvona. Jos kuitenkin jossain osastossa todetaan voimakkaita pelkoreaktioita tms., voidaan arviota alentaa tämän perusteella. Emakoilla käyttäytymistä arvioidaan vain vapaana olevilla emakoilla.

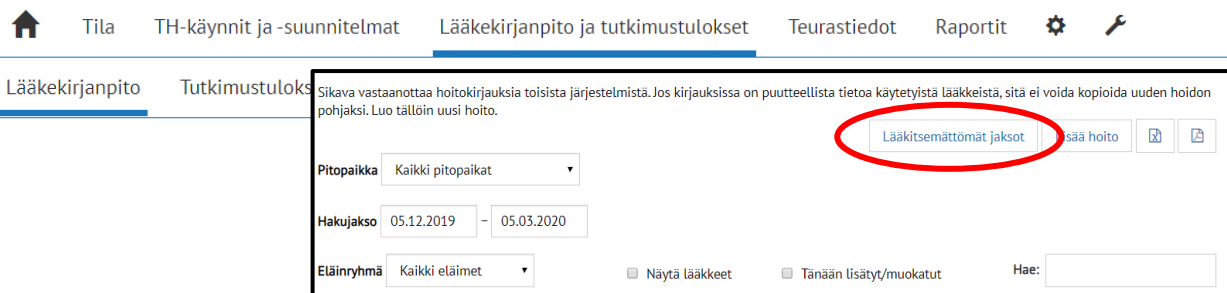
- Tutkimuskäyttäytyminen tarjottua virikemateriaalia kohtaan arvioidaan hyväksi, jos yli 70 % sioista tutkii virikkeitä, ja heikoksi, jos alle 40 % tutkii virikkeitä. Tutkimuskäyttäytymistä arvioidaan sen perusteella, mitä jalkeilla oleva eläin tekee, jos ei se ole syömässä, juomassa, ulostamassa tai virtsaamassa. Tutkimuskäyttäytymisen tulisi suuntautua karsinassa olevaan virikemateriaaliin, ei karsinan rakenteisiin tai toisiin eläimiin.
- Eläinten pelkoreaktiota arvioidaan osastoissa kulkemalla rauhallisesti osaston päästä päähän ja takaisin. Eläimet voivat alussa pelästyä, mutta niiden tulisi rauhoittua mahdollisimman pian. Arviointi tehdään asteikolla 1 = hyvä (eläimet tulevat kohti arvioijaa muutaman minuutin kuluessa), 2 = tyydyttävä (vain osa eläimistä uskaltaa lähestyä) ja 3 = eläimet eivät lähesty; selkeä pelkoreaktio, pakkautuvat karsinan takaosaan.

Eläinten kunto.

- Ehjä saparo on täysimittainen ja kippuralla. Jos hännässä on merkkejä alkavasta tai parantuneesta hännänpurennasta (saparo lyhentynyt/vaurioitunut/painettu tiukasti jalkojen väliin), sitä ei lasketa ehjäksi saporoksi. Ehjien saporoiden osuus merkitään 0 = yli 95 %, 1 = yli 80 %, 2 = yli 70 % ja 3 = korkeintaan 70 %.
- Emakoiden lapavaurioiden määrä lasketaan vieroitettujen emakoiden ryhmässä (0-7 vrk vieroituksesta) katsomalla 30 emakkoa. Jos vastavieroitettuja emoja on alle 30, katsotaan kaikki ryhmän emakot. Emakot arvostellaan asteikolla ei vauriota, lievä vaurio (vaurio selkeästi nähtävissä mutta iho ei ole rikki) ja vakava vaurio (iho rikki). Taulukkoon laitetaan emakoiden kapalemäärä kussakin ryhmässä.
- 30 tiinettä emoa (mikäli mahdollista eri tiineysvaiheista esim. 10 + 10 + 10) ja 10 imettävää emakkoa kuntoluokitetaan. Mikäli emakoita ei ole näissä ryhmissä tarvittavaa määrää, otetaan kaikki emakot vastaavista ryhmistä. Emakot arvostellaan perinteisen kuntoluokituksen mukaan arvosteluasteikolla 1-5 mutta taulukkoon ne luokitellaan 3 eri luokkaan; kuntoluokat 1-2, 3 ja 4-5 eri sarakkeisiin. Alla kuvat eri kuntoluokkaisista emakoista.

Lääkekirjanpito. Jos eläinlääkäri luovuttaa tilalle rokotteita tai lääkkeitä tulevia tautitapauksia varten, tarkastetaan terveydenhuoltokäynnillä Sikavassa oleva lääkekirjanpito ja jäljellä olevat lääkkeet. Lääkekirjanpidon tarkastuksen yhteydessä tarkastetaan myös käyttösuunnitelman toteutuminen (pitää olla kirjattuna terveydenhuoltosuunnitelmaan) ja tehdään tarvittaessa muutoksia siihen. *Kansallisen tason vaatimuksena on Sikavaan tallennettu ajantasainen lääkityskirjanpito, jota Sikavassa seurataan aina terveydenhuoltokäynnin tallennuttua järjestelmään.* Lääkekirjanpito voidaan tarkastaa jo ennen tilakäyntiäkin suoraan Sikavan lääkekirjanpidosta. Jos tilalla ei ole ollut lääkkeidenkäyttötarvetta edellisen käynnin jälkeen, tulee eläinlääkäriin merkitä Sikavaan lääkitsemätön jakso kyseiselle aikavälille (Sikavan ylävalikosta Lääkekirjanpito ja tutkimustulokset → Lääkekirjanpito → Lääkitsemättömät jaksot → Lisää uusi jakso).

Sikava vastaanottaa hoitokirjauksia toisista järjestelmistä. Jos kirjauksissa on puutteellista tietoa käytetyistä lääkkeistä, sitä ei voida kopioida uuden hoidon pohjaksi. Luo tällöin uusi hoito.

Lääkitsemättömät jaksot Lisää hoito

Pitopaikka Kaikki pitopaikat

Hakujakso 05.12.2019 - 05.03.2020

Eläinryhmä Kaikki eläimet

Näytä lääkkeet Tänään lisätyt/muokatut Hae:

Lisää uusi jakso

Pitopaikka * Valitse

Alkaen *

Päättyen *

Lisätiedot

Tallenna

Jos siirret tietoja Sikavaan Provet-ohjelmasta, muista merkitä luovutetut lääkkeet todella luovutetuiksi lääkkeiksi (ei esim. vastaanotolla käytetyiksi), koska muuten ne siirtyvät käytettyinä lääkkeinä Sikavan lääkekirjanpitoon. Sikalan tehtävänä on kirjata varalle luovutettujen lääkkeiden käyttö Sikavaan ja se on myös lääkeluovutuksen ehto. (*Lääkkeitä ei voi luovuttaa varalle tilalle, joka ei kuulu Sikavaan!*) Sikavaan ei kirjata luovutettuja lääkkeitä vaan niistä pidetään oma kirjanpito, joka tarvittaessa esitetään viranomaiselle. Tuottaja voi käyttää luovutettujen lääkkeiden kirjanpitoa eläinlääkäriin kuitteja, joissa on mainittu luovutetut lääkkeet. Samat kuitit käyvät tietysti myös eläinlääkäriin omaksi kirjanpidoksi.

Haittaeläintorjunta. Valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset pitävät sisällään vaatimuksia eläinsuojan ja rehuvarastojen kunnolle sekä sikalan ympäristön siisteydelle (katso Ruokaviraston ohje). Vaatimusten täytyessä pitopaikan eläimistä ei tarvitse teurastuksen yhteydessä tutkia trikiininäytteitä. Tehostettu haittaeläintorjunta ehkäisee tehokkaasti myös haittaeläinten välityksellä leviäviä muita tartuntoja (esim. salmonella ja sikadysenteria). Taukukon kohtiin valitaan sopiva vaihtoehto: Kunnossa, Parannettavaa tai Ei arvioitu.

Eläinsuojelu. Näissä kohdissa voidaan puuttua eläinsuojelun näkökohtiin lopetettavien tai hoitamatta jääneiden eläinten osalta. Mikäli viranomainen on tehnyt pitopaikkaan eläinsuojelutarkastuksen, kirjataan käynnin päivämäärä ja mahdollisesti annetut määräykset. Yksityisten eläinlääkäreiden on hyvä huomioida ilmoitusvelvollisuus eläinsuojelun epäkohdista eläinsuojeluviranomaiselle, jos tilalla sellaisia ilmenee. Mikäli tila tarvitsee neuvontaa eläinsuojeluasioissa, voidaan asiasta kirjoittaa lisätietoja yhteenvetoon lomakkeen loppuun. On hyvä huomioida, että kansallisen tason tilan on

noudatettava eläinsuojelulakia. Jos tässä on rikkeitä (esimerkiksi joutilaiden emakoiden häkkikielto), tulee ne ehdottomasti kirjata yhteenveto-osioon tiedoksi luokitusta varten.

Lihantarkastusraportti. Lihantarkastusraportit löytyvät ylävalikosta otsikon Teurastiedot alta. Lihantarkastusraportti antaa lisätietoa sikalan tautitilanteesta ja senkin voi tarvittaessa tulostaa Sikavan sivuilta ennen tilakäyntiä. Teurastamoiden omilta raporteilta saa yksilöidympää tietoa eläinkohdaisesti ja mahdollisesti myös kasvatustietoja (osalla teurastamoista) eivätkä kaikki pienet teurastamot toimita lihantarkastustietoja Sikavaan, jolloin tietoja ei tietysti Sikavassa ole. Lihasikojen teurastiedot -raporttia katsottaessa on huomioitava, että se käsittelee tietoja teuraserittäin, ei yksilöittäin. Vastuullisen tuotannon mittarit -välilehdellä taulukoista näkyy osa, ja vanhoja arvoja pystyy hakemaan sivun yläosan hakutoiminnolla.

Yhteenveto. Lomakkeen loppuun on varattu tilaa kirjoittamiseen ja viesteille Sikavaan.